

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

31 ianuarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată, în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Daguța Sergiu, Mânăscuță Igor,

a examinat, fără citarea părților, admisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnată Cșiminscaia Clava, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui

a c o n s t a t a t:

1. La 03 ianuarie 2020, condamnată Cșiminscaia Clava s-a adresat judecătorului de instrucție cu o plângere împotriva administrației Penitenciarului nr.7 Rusca, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În motivarea plângerii depuse condamnată a invocat că, din 29 aprilie 2016 se află în detenție pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(2) lit. a), e), g) și j) Cod penal. Astfel, a solicitat aplicarea în privința ei dispozițiile art.art.473² - 474⁴ Cod de procedură penală calculată pentru perioada din 07 aprilie 2017 până la formularea și examinarea plângerii împotriva Penitenciarului nr.7 Rusca.

Ulterior, condamnată Cșiminscaia Clava la 21 februarie 2020 a mai formulat o plângere împotriva administrației Penitenciarului nr.13 Chișinău referitor la condițiilor de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Astfel, a solicitat constatarea faptului că a fost deținută în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și reducerea pedepsei prin aplicarea prevederilor art.art.473² - 474⁴ din Codul de procedură penală.

2. Prin încheierea Judecătoriei Hîncești, sediul Central din 28 iulie 2022, a fost admisă parțial plângerea condamnatei Cșiminscaia Clava împotriva administrației Penitenciarul nr.13 și Penitenciarului nr.7 Rusca, cu privire la condițiile de detenție conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului,

care afectează grav drepturile condamnatei garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, condamnată Cșiminscaia Clava, începând cu 16.09.2019 - 27.09.2019 a fost deținută în Penitenciarului nr.13 Chișinău - o perioadă de 11 zile în condiții inumane, față de care a înregistrat statut de condamnată. Pentru 11 zile de detenție în Penitenciarul nr.13 Chișinău a lui Cșiminscaia Clava în condiții inumane, în calitate de condamnată, s-a redus pedeapsa cu 3 zile, calculându-se 3 zile de reduceri 2 pentru 10 zile de detenție, în conformitate cu prevederile art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală.

În privința perioadei rămase de 1 zile de detenție în condiții inumane în Penitenciarul nr.13 Chișinău și care nu au putut fi împărțite la 10, s-a acordat în calitate de despăgubire condamnatei Cșiminscaia Clava suma de bani în mărime de 1 unități convenționale, ce constituie în total (50 lei) și anume, o unitate convențională pentru fiecare zi în care a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor.

Prin aceeași încheiere, plângerea condamnatei Cșiminscaia Clava privind constatarea condițiilor de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatei garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din Penitenciarul nr.13 Chișinău pentru perioada 06.05.2016 - 30.11.2016 în care a înregistrat statut de prevenit și pentru perioada de 30.11.2017-07.04.2017 în care a înregistrat statut de condamnat – s-a respins ca nefondată, în privința acesteia fiind adoptată hotărâre definitivă și irevocabilă.

Plângerea condamnatei Cșiminscaia Clava cu privire la constatarea condițiilor inumane și degradante în Penitenciarul nr.7 Rusca, condiții contrar prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertății fundamentale a fost respinsă ca nefondată.

3. Încheierea primei instanțe a fost atacată cu recurs de către condamnată Cșiminscaia Clava, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă plângerea în sensul formulat.

3.1. Administrația Penitenciarului nr.7 Rusca, a contestat cu recurs încheierea primei instanțe, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerile condamnatei Cșiminscaia Clava privind condițiile de detenție să fie respinse ca inadmisibile, indicând că judecătorul de instrucție eronat, și contrar competenței a aplicat prevederile art.385 alin.(5) Cod de procedură penală și ca urmare neîntemeiat a dispus reducerea termenului de detenție condamnatei Cșiminscaia Clava. Instanța a examinat superficial plângerea formulată de condamnată, făcând referire la rapoartele Consiliului pentru Prevenirea Torturii din anii 2017-2018, fără a fi luate în ansamblu cumulul de probe cercetate în ședința de judecată, lipsind la plângeri careva cerințe reținute la art.473² alin.(4) Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2022, au fost respinse ca fiind nefondate recursurile declarate, fiind menținută fără

modificări încheierea primei instanțe.

În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a menționat, că prima instanță a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, bazată pe analiza multiaspectuală a tuturor materialelor cauzei în conformitate cu cerințele legislației în vigoare.

În această ordine de idei, instanța de recurs a menționat că în plângerea înaintată, condamnată Cșiminscaia Clava a solicitat constatarea aflării sale în detenție în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale doar pentru perioada de timp în care a fost deținută în Penitenciarul nr.13 Chișinău și Penitenciarul nr. 7 Rusca.

Prin Raportul nr.2/2527 din 11.12.2020 prezentat de către administrația penitenciarului nr. 7 Rusca se constată că, Cșiminscaia Clava s-a deținut în Penitenciarul nr.13 Chișinău în perioada 16.09.2019 – 27.09.2019, având statut de condamnată, înregistrând o detenție de 11 zile.

În acest sens, instanța de recurs a notat că potrivit raportului administrației Penitenciarului nr. 7 Rusca, condamnată Cșiminscaia Clava s-a aflat în Penitenciarul nr.13 Chișinău în condiții de detenție acceptabile și care corespund minimului de detenție necesar conform condițiilor izolatorului de urmărire penală.

Astfel, contrar celor invocate de administrația penitenciarului nr. 7 Rusca, condamnată Cșiminscaia Clava s-a aflat în perioada 16.09.2019 - 27.09.2019 în Penitenciarul nr.13 Chișinău în calitate de condamnată în condiții inumane de detenție.

Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, și ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m² de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toaile construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Instanța de recurs a menționat că, instanța de fond corect a constatat că, condamnată Cșiminscaia Clava a fost deținută în calitate de condamnată în Penitenciarul nr. 13 Chișinău pe perioada: 16.09.2019 - 27.09.2019 pe un termen de 11 zile, astfel încât din termenul pedepsei definitive stabilite lui Cșiminscaia Clava, s-a redus cu 3 zile, calculându-se 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție, în conformitate cu prevederile art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală, iar în privința perioadei rămase de 1 zile de detenție în condiții inumane în Penitenciarul nr.13 Chișinău și care nu au putut fi împărțite la 10, s-a acordat în calitate de despăgubire suma de bani în mărime de 1 unități convenționale, ce constituie în total (50 lei) și anume, o unitate convențională pentru fiecare zi în care a suferit încălcarea condițiilor de detenție.

Astfel, instanța de recurs a reținut că reducerea stabilită este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o

legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate, iar argumentele invocate în cererea de recurs precum că, în perioada deținerii petiționarului în Penitenciarul nr.13 Chișinău, standardele minime de întreținere a condamnatului au fost respectate din toate punctele de vedere și nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante, urmează a fi respinse, or, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.13 Chișinău, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Cu referire la recursul condamnatului Cșiminscaia Clava privind constatarea condițiilor inumane și degradante în Penitenciarul nr.7 Rusca, instanța de recurs nu are temei de a interveni în încheierea instanței de fond, or, cele invocate de condamnat, fiind declarative, fiind combătute prin Raportul prezentat de Penitenciarul nr.7 Rusca și materialele anexă.

În acest sens, instanța de recurs a notat că potrivit materialelor cauzei, condamnatului Cșiminscaia Clava în penitenciarul nr.7 Rusca îi este garantat în totalitate spațiul de 4 m², igiena este respectată în totalitate, dispune de condiții de trai bune, lipsa existenței unor rozătoare, existența luminii de zi, bloc sanitar, medical, stomatolog, etc. Dispune de acces medical, instituția fiind dotată cu personal medical, serviciul medical dispune de autorizație, iar serviciile de sănătate mintală sunt disponibile în condiții de ambulatoriu. Ceia ce se atestă că lipsesc identificarea unor condiții precare care ar duce la încălcarea condițiilor inumane și degradante a condamnatului.

Totodată, instanța a reținut și ultimele verificări care au fost efectuate de Obustmanul Republicii Moldova în anii 2014, 2017, potrivit cărora s-a stabilit că în instituția penitenciară nr.7 Rusca sunt asigurate condițiile de detenție și nu a fost recunoscut ca penitenciar cu condiții inumane și degradante.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de recurs, condamnatul Cșiminscaia Clava, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea să fie admisă integral în sensul formulat, invocând argumente similare cu cele indicate mai sus (pct. 1. din prezenta decizie).

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare, în baza materialului din dosarul cauzei și a motivelor invocate, completul de judecată concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Hotărârea judecătorească irevocabilă, împiedică redeschiderea procesului penal cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

În cauza deferită judecării o atare eroare nu a fost constatată de către completul de judecată.

Completul de judecată atrage atenția că cauza dată se examinează în

conformitate cu prevederile Codului de procedură penală până la intrarea în vigoare a legii nr. 246 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative, inclusiv prin prisma legii nr. 286 din 05.10.2023 pentru modificarea unor acte normative.

Completul de judecată reține că dispoziția art.453 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează exhaustiv care sunt temeiurile de declarare a recursului în anulare, și anume, că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii, iar alin.(2) al aceluiași articol, prevede că, recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

Conform art.456 alin.(1) coroborat cu art.432 alin.(2) pct. 1) Cod de procedură penală, decide inadmisibilitatea recursului în anulare înaintat, în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de conținut prevăzute de art.455 Cod de procedură penală.

În textul art.455 alin.(2) Cod de procedură penală, se specifică cerințele cărora trebuie să corespundă cererea de recurs în anulare, în special este descris conținutul acesteia. Norma procesuală reglementează obligația recurentului de a aduce în textul recursului argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea expresă a temeiurilor prevăzute de art.453 Cod de procedură penală.

Recurenta, contestând decizia în cauză, în recursul în anulare declarat, nu a invocat nici un temei concret prevăzut de art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, care prevede temeiurile pentru recurs în anulare și care sunt expres și limitativ stipulate de lege, normă, din care rezultă că, motivarea recursului trebuie să se refere numai la aceasta, cu indicarea expresă a temeiurilor pe care se întemeiază.

Prin urmare, completul de judecată remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – adică calea apelului și recursului ordinar.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus, în raport cu speța dată, rezultă că, decizia instanței de recurs prin care a fost menținută încheierea judecătorului de instrucție, adoptată în ordinea reglementată de art.469- 471 Cod de procedură penală, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la art.452 alin.(1) Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul declarat împotriva deciziei instanței de recurs în speță este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a mai fi atacată cu recurs în anulare.

Având ca reper prevederile art.455 alin.(2) pct. 7), 453 Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului înaintat, întrucât acesta nu corespunde cerințelor de formă și conținut prevăzute la art.455 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.art.432 alin.(2) pct. 1), art.453, 456 Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnată Cșiminscaia Clava, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2022, în propria cauză penală, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Mânăscurtă Igor